

Komentář: Česko v předklonu. Jak si Petr Kellner ochočil stát

Foto: Seznam Zprávy

Pohoršovat se nad vlivem PPF a jejího šéfa na český stát je střelení mimo terč. Selhali politici.

Dnes uplynuly čtyři roky od smrti Petra Kellnera, majitele společnosti PPF, muže s mimořádným vlivem na český byznys i celou společnost a politiku.

Seznam Zprávy přináší dva pohledy na tuto osobnost. Komentátorka Seznam Zpráv Kateřina Šafaříková popisuje, jak Petr Kellner dokázal ovlivnit českou – nejen – zahraniční politiku, a někdejší Kellnerův blízký spolupracovník z nejvyššího vedení PPF Vladimír Mlynář připojil osobní vzpomínku na muže, v jehož blízkosti strávil jedenáct let.

Mnozí domácí komentátoři kroutili hlavou při pohledu na zástup miliardářů ze Silicon Valley, kteří přihlíželi Trumpově inauguraci. Říkali si možná, že právě sledují oligarchizaci americké politiky. Zrovna Češi by se ale divit neměli.

Jsme Česko, ne Amerika, takže rozměry to mělo jiné. Nepotřebovali jsme tři, pět, sedm dolarových miliardářů. Stačil jeden muž, jehož jméno i jen zbežný čtenář novin bezpečně znal pod označením „nejbohatší Čech“.

Petr Kellner, majitel finanční skupiny PPF, tím nejbohatším Čechem – a jedním z nejbohatších lidí na světě – dlouho a až do své smrti před čtyřmi lety byl. Dvě slova ale zdaleka nepostihují šíři jeho vlivu na zdejší realitu. Kdyby se prvních 30 let porevolučního Česka měla nějak jednoduše pojmenovat, směle by to mohlo být: „Kellner“.

Klíčových je druhých dvacet let, korespondujících s deseti lety prezidentského mandátu Václava Klause a poté deseti lety Miloše Zemana. Za jejich předchůdce, Václava Havla, ještě nebyl Petr Kellner tak vidět. Teprve rostl a jeho PPF si pro první větší peníze šla v 90. letech – na rozdíl od ostatních podnikatelů, kteří se dívali západním směrem – do Ruska, kde se mladý Čech podílel na privatizaci.

Přišla Klausova éra a expanze PPF v Rusku, když se Kellnerova firma na poskytování spotřebitelských úvěrů, Home Credit, vyšvihla do role klíčového hráče na trhu. Po ruském období Home Creditu pak následovalo obdobné čínské během Zemanova prezidentování.

Za Kellnerovy podnikatelské úspěchy v Rusku a Číně jistě „nejbohatší Čech“ nevděčil jen Klausovi se Zemanem a lidem na ně napojeným. Vděčil ale také jim. V obou zemích bylo a stále je prakticky nemožné dělat velký byznys, aniž by měl člověk politické krytí. A právě to Petr Kellner měl. Poskytovali mu ho vrcholní představitelé českého státu.

Kellner a jeho Klaus

Skupina PPF se vždycky zpěchovala novinářským dotazům po zásadách jejího majoritního vlastníka do české politiky a ano: Petr Kellner, na rozdíl od Andreje Babiše nebo Zdeňka Bakaly na politické kolbiště skutečně nikdy přímo nevstoupil. Nepřihlásil se k členství nebo veřejné podpoře nějaké strany, nezaložil si nějakou svoji vlastní. Veřejné dění zásadně nekomentoval a rozhovory až na výjimky odmítal.

Nepřímo ale politiku ovlivňoval zásadním způsobem. Ve své době se mu podařilo přepólovat celou zahraniční politiku Česka.

Ruské období je méně hmatatelné, protože je starší, a odehrávalo se dominantně v Rusku, takže na něj nebylo tolik vidět. Pro ilustraci ale jeden příklad z textu šéfredaktora Voxpotu a znalce Ruska Vojtěcha Boháče [o Kellnerově ruské cestě z roku 2021](#).

„Před dvěma lety se mě zeptal můj známý, ruský novinář z jedné moskevské redakce, zda je možné, že by Petr Kellner dokázal přimět prezidenta Václava Klause v roce 2008 k tomu, aby se vyjádřil ve prospěch Ruska v otázce konfliktu v Jižní Osetii,“ píše Vojtěch Boháč.

Důvodem měl být Kellnerův spor s tehdy nejtěžší váhou ruské finanční oligarchie Olegem Děripaskou, kterému český podnikatel jako jeden z mála dokázal po celou dobu úspěšně čelit. Boháč tvrdí, že byl k takovému zásahu skeptický, ale správně připomíná: „Václav Klaus byl v té době jediným politikem v EU, který překvapivě i pro českou vládu prohlásil, že viníkem války s Ruskem na separatistickém území v Gruzii je sama Gruzie.“

Klaus byl také jediným evropským lídrem, který tehdy jezdil do Moskvy a z centrály stále represivnějšího režimu říkal, že svoboda na Západě skončila. Že skutečně svobodná země je Rusko. Sám Petr Kellner v jednom z oněch řídkých rozhovorů pro česká média, v roce 2012 pro MfDnes, řekl, že zvolení Vladimira Putina je pro Rusko správná volba.

Kellner a jeho Zeman

Čínské období je hmatatelnější, protože se odehrálo později a hodně z toho na české půdě. Začalo to nenápadně, v roce 2012 kritikou Havlovy lidskoprávní politiky z úst premiéra Petra Nečase (ODS), že schůzky s dalajlamou, slavný Nečasův „dalajlamismus“, jsou morální kýč. [Později Nečas pro Deník N přiznal](#), že šlo z jeho strany o „chladnokrevný tah“, protože chtěl „zlepšit vztahy s Čínou“.

Po pádu své vlády Petr Nečas, stejně jako mnoho dalších politiků z ODS a ČSSD, začal pro PPF pracovat – konkrétně pomáhat Home Creditu získat v Číně celostátní licenci.

Podařilo se to v roce 2014, krátce po Zemanově první cestě do Číny. Český prezident se tehdy zapsal zejména tím, že se pitvořil ve státní televizi s postavíčkou Krtečka v ruce a prohlašoval, že se přijel do Číny učit o sociální stabilitě. Na setkání s čínským prezidentem Si Ťin-pchingem vzal Petra Kellnera a zpátky do Česka se pak Zeman vracel soukromým letadlem pronajatým skupinami PPF a J&T.

A přišly další milníky: návštěva Si Ťin-pchinga v Česku na jaře 2016, kdy policie strhávala tibetské vlaječky a fotky dalajlamy i v prostorách univerzit. Prohlášení čtyř nejvyšších ústavních činitelů na podzim stejného roku ve stylu s čínskými komunisty na věčné časy a nikdy jinak v souladu se zájmy exministra obrany a nově hlavního muže na Čínu Jaroslava Tvrdíka.

Ten se následně stal hlavním emisarem nechvalně známé čínské skupiny CEFC, jež rozjela nákupy v Česku, a měla být jakýmsi buldozerem pro budování nové Hedvábné stezky. Zástupce čínské CEFC Jie Ťien-ming jako osobní Zemanův poradce seděl přímo na Hradě. A tak dále.

Čínská anabáze, jak známo, nakonec skončila krachem. Na Česko nezačaly pršet slibované stovky miliard z Číny, poradce Jie Ťien-ming zmizel neznámo kam a PPF se pár let poté ze země stáhla – stejně jako předtím z Ruska – kvůli problémům, kterým tam Home Credit čelil.

Klausovo velebení Ruska a naopak kritiku Evropy brali spojenci Česka jako jeho soukromý projekt – už proto, že české vlády stály proti němu často v opozici. Za dobu čínské otočky Hradu, Strakovy akademie i Ministerstva zahraničí to bylo jinak. Česko stihlo ztratit kredit země s jasnou prozápadní orientací a bonusem v podobě přehledného Havlova dědictví podpory politicky pronásledovaných lidí.

Samotný zájem o byznys s miliardovou velmocí přitom problém nebyl. S Čínou chtěl obchodovat každý. Ne každá reprezentace suverénního státu ale byla připravená jet do Číny v tak hlubokém předklonu.

Můžeme se na tomto místě začít pohoršovat, čeho všeho byla Kellnerova PPF schopná dosáhnout u českých politiků výměnou za to, že jednomu donedávna provozovala institut a dalším dala vydělat. Byl by to ale mylný cíl. Petr Kellner postupoval ze své pozice logicky a racionálně. Potřeboval dostat vedení země do souladu se zájmy svojí firmy a podle toho jednal.

Selhali čeští politici, když dovolili, aby Kellner a jeho firma unesli na nějakou dobu stát. Selhali, když dovolili, aby se obrana soukromého zájmu stala státní politikou, nejvyšším veřejným zájmem. Karikurní tečkou, kvůli které by se nejspíš chytal za hlavu i sám Kellner, bylo Zemanovo udělení státního vyznamenání šéfovi PPF in memoriam.

Měli jsme štěstí

Příběh Petra Kellnera byl svým způsobem jemný lokální předobraz brutálního útoku na právní stát v USA, který vede Elon Musk a jeho Donald Trump. Měli jsme štěstí. Jak tvrdí ti, kteří Petra Kellnera znali, majitel PPF byl charismatik a spíš introvert, který se rád držel zpátky, když nemusel jinak, a neměl ambici měnit světový řád.

Představme si, kdyby s tím vším vlivem na politiky a penězi měl ještě zástupy sledujících na sociálních sítích a roztleskával je k obrazu svému podobně jako Musk. Kdo by byl třeba teď první na pásce v závodě o převzetí moci v Česku?